

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bhar.IV.618/2018/7.sz.

A Debreceni Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Debrecenben, a 2018. december 19. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

végzést:

A jelentős vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt a vádlott és társai ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság 2018. május 28. napján kihirdetett 2.Bf.448/2017/21. számú ítéletét I. r. vádlott tekintetében helybenhagyja.

Indokolás

Az első fokon eljáró Debreceni Járásbíróság a 2017. április 27. napján kihirdetett 70.B.640/2015/212. számú ítéletével a harmadfokú eljárásban érintett I. r. vádlottat

- 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont - I. és V/I. tényállás],
- 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont - III. tényállás],
- és 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) pont - II. tényállás]

miatt halmazati büntetésül - mint visszaesőt - 4 év 8 hónap szabadságvesztésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani. Megállapította, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett továbbá a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

Az elsőfokú bíróság ellenben e vádlottat az ellene 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmentette (IV. tényállás)].

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen egyrészt az ügyész jelentett be fellebbezést I. r. vádlott terhére a részbeni felmentés miatt, a felmentéssel érintett bűncselekmény tekintetében is a bűnösség megállapítása és a büntetés súlyosítása érdekében. Másfelől az írásba foglalt másodfokú ítélet 2018. július 24. napján történő kézbesítését követően I. r. vádlott - az indok megjelölése nélkül -, a védője elsősorban felmentésért, másodlagosan enyhítés céljából éltek jogorvoslattal.

A másodfokú eljárásban a Debreceni Törvényszék a 2018. május 28. napján kelt 2.Bf.448/2017/21. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét I. r. vádlott esetében annyiban változtatta meg, hogy a részbeni felmentő rendelkezés mellőzésével bűnösnek mondta ki további 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) pont]. Ezen túl az e vádlott szabadságvesztés büntetését és a közügyektől eltiltás mellékbüntetését egyaránt 3 évre enyhítette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú ítélet ellen I. r. vádlott és védője felmentés érdekében terjesztettek elő fellebbezést. Az ügyész nem élt jogorvoslattal.

A védelmi másodfellebbezés nem alapos.

Az ítélet tábla a vádlott és a védő fellebbezését a Be. 621. § (2) bekezdése szerint tanácsulésen bírálta el.

Az elsőfokú és a másodfokú bíróság az eljárást még a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban korábbi Be.) alapján folytatta le, azonban a harmadfokú felülbírálatra a 2018. július hó 01. napjától hatályos 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) 868. § (1) bekezdésében írt hatályszabály alkalmazásával az új eljárási törvény alapján került sor annak rögzítésével, hogy a Be. 870. § (1) bekezdése értelmében a törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az azt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmények akkor is érvényesek, ha ezt a Be. másként szabályozza.

Az ítélet tábla elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a védelmi másodfellebbezés joghatályos-e, illetve alkalmas-e a harmadfokú eljárás megnyitására. A válasz igenlő. A vádlott és a védő fellebbezése joghatályos. A másodfellebbezés bejelentésekor hatályos eljárási törvény (korábbi Be.) 386. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltételek fennállnak, mert a másodfokú bíróság egy bűncselekmény (IV. tényállás) tekintetében a felmentett vádlott bűnösségét megállapította. E másodfellebbezési okot a Be. 615. § (2) bekezdés a) pontja a korábbi törvénnyel egyezően szabályozza azzal, hogy külön kiemeli már a 615. § (1) bekezdésében az ellentétes döntést, elhagyva egyben a szabályozásból az anyagi jogszabálysértésre utalást, mert az nem a fellebbezés joghatályosságának az előfeltétele, hanem a harmadfokú felülbírálat tárgya.

A felülbírálat során a Be. rendelkezéseit kell alkalmazni, figyelembe véve a 870. § (3) bekezdésében foglaltakat is, miszerint a korábbi jogszabály alapján előterjesztett fellebbezés elbírálását e törvény hatályba lépése után a bíróság mellőzi, ha e törvény alapján nincs helye fellebbezés előterjesztésének.

A felülbírált ügyben megállapítható, hogy a vádlott és a védő részéről a másodfokú bíróság részben ellentétes döntése folytán az új törvény szerint is helye van fellebbezésnek a másodfokú ítélet ellen.

A felülbírálatot azonban már a Be. szabályai szerint kell elvégezni, ezért nem értett egyet harmadfokú bíróság a fellebbviteli főügyészség észrevételével, miszerint a harmadfokú bíróságnak teljes körűen kell lefolytatni a felülbírálatot. A felülbírálat ugyanis az alkalmazott Be. szabályainak megfelelően korlátozott, függetlenül attól, hogy a másodfokú bíróság az ítéletét még a Be. hatályba lépése előtt hirdette ki és nem történhetett meg a jogosultak pontosabb nyilatkoztatása a fellebbezés okáról és tartalmáról. Teljes revízióra kizárólag a korábbi Be. alapján volt lehetőség, a harmadfokú bíróság azonban a már hatályban nem lévő törvényt nem alkalmazhatja.

Főszabályként a Be. 618. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont értelmében a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett *ellentétes* döntését, az ab) alpont szerint azon rendelkezését, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálat eredményezett, a b) pontnak megfelelően az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett. A 618. § (2) bekezdése értelmében a harmadfokú bíróság hivatalból dönt az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben, valamint a szülői felügyeleti jogra és polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezésekről.

A harmadfokú felülbírálat ennek megfelelően elsősorban korlátozott és csak az ellentétes döntésre és az azzal kapcsolatos, abból eredő rendelkezésekre terjed ki, mely a részbeni felmentésnél elsősorban a joghátrányban jelenik meg. A Be. 618. § (3) bekezdése szerint, ha a harmadfokú bíróság a 615. § (3) bekezdése szerinti fellebbezést - azaz kizárólag az ellentétes döntés és az ellentétes döntéssel összefüggő ítéleti rendelkezés vagy rész támadását megengedő jogorvoslatot - alaposnak találja, az ítélet fellebbezéssel nem érintett részét is felülbírálja a törvényhely a) és b) pontjában részletezettek szerint. A fellebbezéssel nem érintett ítéleti rendelkezések és részek felülbírálatára azonban csak akkor kerülhet sor, ha a másodfellebbezés alapos.

Az idézetekből kitűnően a harmadfokú felülbírálat terjedelme szűkebb a másodfellebbezés lehetőségének megnyílt és annak bejelentése időpontjához képest. A harmadfokú felülbírálat terjedelme ugyanis - ellentétben a másodfokú eljárásban érvényesülő korlátozott felülbírálattól (Be. 583. § (3) bekezdés) - nem csak a jogorvoslattal élők nyilatkozatától függ, hanem a Be. maga korlátozza a korábbi szabályozáshoz képest annak terjedelmét, és a felülbírálat kiterjesztésére csak alapos másodfellebbezés esetén van lehetőség (Debreceni Ítéltábla Bhar.II.485/2018/6.).

A harmadfokú revízió folyamatában ennek megfelelően az ítéltábla

- elsőként vizsgálta az eljárási szabályok megtartását, azt, hogy nem valósult-e meg feltétlen eljárási szabálysértés az elsőfokú és másodfokú eljárásban,
- ezt követően felülbírálta az fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntést,
- végül az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálat eredményeként keletkezett másodfokú rendelkezést.

A harmadfokú bíróság a másodfellebbezést nem találta alaposnak, így a felülbírálat nem volt kiterjeszthető az ellentétes döntéssel nem érintett, másodfellebbezéssel a hatályos törvény szerint már nem támadható ítéleti rendelkezésekre, figyelemmel a Be. 870. § (3) bekezdésében foglaltakra is.

A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú és a másodfokú bíróság az eljárást a perrendi szabályok betartásával folytatta le. Nem került sor olyan abszolút, a Be. 608. § (2) bekezdés a-f) pontjában írt eljárási szabálysértésre, mely a másodfokú ítélet érdemi felülbírálatát kizárná és a súlyosítási tilalom szabályai sem sérültek.

A Be. 619. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan. A harmadfokú eljárásban is érvényesül a tényálláshoz kötöttség elve azzal, hogy a 619. § (3) bekezdéséből is fakadóan a ténybeli revízió az ellentétes döntést megalapozó tényállásra terjed csak ki és csak e tényállással kapcsolatban van lehetőség a megalapozatlanság orvoslására.

A harmadfokú bíróság megállapította, hogy az ellentétes döntéssel összefüggő IV. tényállás megalapozott, nem szenved a Be. 592. § (1), (2) bekezdésben meghatározott ténybeli hibákban. Teljes megalapozatlanság szóba sem kerülhetett, de nem rögzíthető részbeni megalapozatlanság sem, mert miként a másodfokú bíróság is helyesen megállapította, az elsőfokú bíróság e tényállást hiánymentesen, teljes körűen, a vizsgált iratok tartalmának megfelelően állapította meg. Az elsőfokú bíróság és a másodfokú bíróság is részletesen elemezte a releváns bizonyítás anyagát, és a törvényszék ítélete 10. oldalának utolsó bekezdésében, valamint a 11-12. oldalán okszerűen, alaposan indokolta meg, hogy miért fogadható el a vizsgált tényállás megalapozottnak. A harmadfokú bíróság sem észlelt megalapozatlansági okot, mely a tényállás helyesbítését indokolta volna.

A tényálláshoz kötöttség elve folytán a másodfokú döntésen alapuló IV. tényállás a harmadfokú eljárásban is irányadó volt annak megjegyzésével, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás alapján - tehát nem eltérő tényállást rögzítve - mondta ki a vádlott bűnösségét a IV. tényállásba foglalt bűncselekményben. Ezt azért szükséges megjegyezni, mert eltérő tényállás alapján a másodfokú elítélésre a másodfokú elbírálás idején még nem volt perjogi lehetőség, a vádlott *terhére* a ténybeli nagyreformációt a Be. 593. § (3) bekezdés c) pontja teremtette meg.

A másodfokú bíróság törvényesen állapította meg I.r. vádlott bűnösségét a IV. tényállás tekintetében további 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja és a (2) bekezdés a) pontja alapján.

Az ítéletábra e körben elsődlegesen kiemeli, hogy az elsőfokú és másodfokú bíróság helyesen döntött, amikor az elbíráláskor hatályos büntető törvény alapján bírálta el a vádlott cselekményét. Erre nézve a másodfokú bíróság is részletes indokolást adott az ítélet 19. oldalának utolsó bekezdésében, melyben foglaltakkal a harmadfokú bíróság egyetértett.

A másodfokú bíróság részletekbe menően vizsgálta a felülbírált cselekmény elévülésének kérdését, valamint a vádelvi szabályokat is. Valóban tévesnek tekinthető az az elsőbírósági álláspont, miszerint az ügyész kizárólag a társasági adónemre elkövetett adócsalás büntettével vádolta I.r. vádlottat.

Az kétségtelen, hogy a 2010 áprilisi adóbevallásban szerepeltetett számlák kapcsán Áfa adónemben az adócsalás megállapításának nincs helye, azonban a 2010. októberi adóbevallással összefüggésben mindez nem állapítható meg. Ezen időszakra nézve a perjogi szabályoknak megfelelő vád alapján a tényállás megalapozottan rögzítette, hogy IX.r. vádlott az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény rendelkezéseit megsértve Áfa adónemben az állami költségvetésnek összesen 2.360.000 Ft vagyoni hátrányt okozott, melyhez I.r. vádlott a fiktív számlák kiállításával és átadásával szándékosan segítséget nyújtott.

A IV. tényállás 2010. október 14. napján megvalósított cselekményrészét az ügyész határozottan, kifejezetten vád tárgyává tette. E cselekményrész elévülése - amint a másodfokú bíróság alaposan kifejtette az ítélet 14. oldal utolsó két, valamint a 15. oldal első két bekezdésében - nem következett be, a vádat ki kellett meríteni és az érintett tényállásrész a bűnösség megállapítását alapozta meg.

A másodfokú bíróság helyesen állapította meg a IV. tényállás felhívott részével kapcsolatban, hogy a valós gazdasági tevékenység hiányában fiktívnek minősülő számlák kiállításával I.r. vádlott szándékosan segítséget nyújtott IX. r. vádlottnak az adóbevétel jogellenes csökkentéséhez.

A Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás törvényi tényállási elemei teljesek. A tettesi alapcselekményt IX. r. vádlott fejtette ki a valótlan tartalmú adónyilatkozatok megtételével, és ezzel összefüggésben keletkezett nagyobb összegű vagyoni hátrány. E tettesi alapcselekménynek bűnsege I.r. vádlott. Amint a másodfokú bíróság kifogástalanul rámutatott, a bűnsege járulékos jellegű, de szorosan kapcsolódik a tettesi alapcselekményhez.

A bűnsege tudatának át kell fognia a tettesi cselekmény tényállási elemeit, valamint azt is, hogy cselekménye alkalmas a tettes cselekvőségének elősegítésére (BH2010. 60). Mindez a felülbírált ügyben egyértelműen megállapítható, ezért nem tévedett a másodfokú bíróság, amikor az elsőfokú bíróság döntésével ellentétesen I.r. vádlott bűnösségét a IV. tényállásban írt cselekmény kapcsán is megállapította.

Az elítélésben megnyilvánuló ellentétes döntést támadó fellebbezés ezért nem volt alapos.

A felülbírálatnak azonban ki kellett terjednie azon másodfokú ítéleti rendelkezésre is, melyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálat eredményezett. Ez jelen esetben a büntetést érintő rendelkezés. A másodfokú bíróság bár a részben felmentett vádlott bűnösségét állapította meg, a másodfellebbezéssel érintett I.r. vádlott büntetését enyhítette. A büntetés megváltoztatásának irányától függetlenül azonban a büntetés szorosan kapcsolódik az ellentétes döntéshez, ezért a harmadfokú bíróságnak vizsgálnia kellett a másodfokú bíróság büntetést kiszabó rendelkezését, melyet törvényesnek ítélt.

A másodfokú bíróság ugyanis a büntetési céloknak megfelelő, a büntetéskiszabási elvekkel összhangban álló, tett arányos büntetést alkalmazott I.r. vádlottal szemben. Az elévülési időt megközelítő időmúlás valóban megfelelő alapot adott a büntetés enyhítésére, melynek súlyosítására ügyészi másodfellebbezés hiányában egyébként sem kerülhetett sor. További enyhítésnek nem állnak fenn a törvényi előfeltételei.

Az ítéletábra megállapította, hogy az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező és I.r. vádlottat érintő kérdésekben hozott rendelkezések is törvényesek.

Az ellentétes döntéssel kapcsolatos védelmi fellebbezés nem volt alapos, a felülbírálat e körben lezárult, az az ellentétes döntéssel nem érintett ítéleti rendelkezésekre, ítéletrészekre nem terjedhetett ki a Be. 618. § (3) bekezdésében írtak szerint.

A harmadfokú bíróság a másodfellebbezés aortalansága folytán ezért a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 623. § alapján - helyes indokainál is fogva - I. r. vádlott tekintetében helybenhagyta, utalva a 617. § szerint alkalmazandó 605. § (4) bekezdésére.

Debrecen, 2018. december 19.

. Elek Margit sk. a tanács elnöke, Dr. Háger Tamás sk. előadó bíró,
Dr. Répássy Árpádné dr. Német Laura sk. bíró

Záradék: A Debreceni Ítéltábla Bhar.IV.618/2018/6. számú végzése folytán a Debreceni Törvényszék 2.Bf.448/2017/21. számú ítélete I. r. vádlott tekintetében a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2018. december 19.

. Elek Margit sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó.